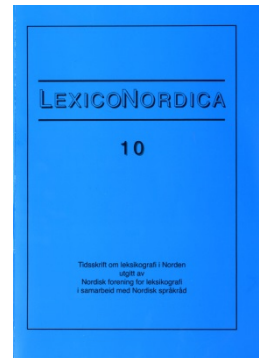

LexicoNordica

Titel: Kritiken av SAOB
Forfatter: Carl-Erik Lundbladh
Kilde: LexicoNordica 10, 2003, s. 99-117
URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive>

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Carl-Erik Lundblad

Kritiken av SAOB

The great historical dictionary of the Swedish language, Dictionary of the Swedish Academy (SAOB), has been published since 1893 onwards. It has not been the object of very many critical reviews. During the first years of publication SAOB was superficially described in praising articles. In the early years of the 20th century some more seriously critical articles were published, the heaviest one though restricted to lamenting omissions and accusing the editors of neglecting the language of modern authors and ordinary people. In recent decades SAOB has been the object of description in informal reviews, which have been only incidentally critical. The dictionary has not been offered substantial and helpful criticism since 1913, perhaps with the exception of a couple of articles reviewing the effects of reforming the editorial work in the twenties. All reviews show a complete lack of concern for semantic principles of the definitions. Also lemmatization as well as user-convenience is rarely or hardly ever an issue. A comprehensive and creative criticism has never been offered. The scale of the work may have daunted reviewers. The fact that the dictionary is not yet completed may be a reason for critics to wait. The fierce defence provided by SAOB when attacked is probably a third reason why there has never been an effective dialogue between the dictionary and its critics.

Svenska Akademiens ordbok (SAOB) har inte blivit föremål för kritisk granskning i särskilt många recensioner eller anmälningar. Här behandlas sådana artiklar som mest påminner om eller verkligen är en allmän, faktainriktad granskning.

En sovring har gjorts bland artiklar och uppsatser om SAOB. Helt uteslutna är sådana reportage som handlar om redaktionen och dess arbete. Tidningsartiklar som, ofta med anledning av ett nyutkommet häfte, kritiklöst och lovprisande, översiktligt och ytligt beskriver innehållet och presenterar ordboksprojektet, t.ex. GHT (1895), är ganska vanliga under de första årtiondena. De är ju inte recensioner i modern mening. De faktiska upplysningarna i dem härrör nog från presentationer som skrivits av personer knutna till redaktionen, t.ex. Hjelmqvist (1894). Dessa var oftast mer återhållna i panegyriken men inte heller de har refererats. Så inte heller var och en av de artiklar som mer eller mindre kåserande visar fram ordboken eller ett nytt häfte i ett bildligt strövtåg genom ordmassan och påpekar vilka kulturhistoriska vittnesbörd, kuriositeter, lustigheter eller annat intressant som ordboken bjuder den uppmärksamme läsaren. De första av det slaget är Bååth (1907) och Cederschiöld (1907). Johannisson (1946) uppehåller sig mycket vid ordformer. Dessa artiklar är lättsamma och trevliga presentationer. De beskriver ofta projektets bakgrund och ordboksartiklarnas uppbyggnad, uttrycker förtjusning över de illustre-

rande språkproven och innehåller undantagsvis lätta beklaganden att artiklarna är svåröverskådliga, beskrivningen snårig eller betydelseuppdeleningen långt driven (jfr Widmark 1994). Nästan alltid visas artig uppskattning av redaktionens arbete. Den här typen av artiklar är i stort sett den enda uppmärksamhet ett nytt häfte fått under senare decennier, t.ex. Holm (1985), (1994), (1997), (1999), Stolpe (1993), Widmark (1994), Fries (1997), Reinhammar (1998), Sigurd (2002). Kritiska granskningar har inte gjorts sedan Beckman (1913) eller möjligen Ekwall (1926). Artiklar som granskar och diskuterar SAOB:s omfång och utgivningstakt refereras inte heller. Det fördes bl.a. en fejd i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning 1908–1909. En detaljerad bedömning av en omläggning av redaktionsarbetet i början av 1920-talet gjordes av Ekwall (1925a och b) samt Ekwall (1926). Den senare artikeln är också en recension av häftena med partiet *flugpapper till fulgerit*. Se Sigurd (1986:149ff, 161ff).

Under årens lopp har det kommit några artiklar som uteslutande eller mest handlar om ord som saknas i SAOB. Ett exempel är Sandin (1986), som beklagar att SAOB missar många av arbetslivets ord (jfr Berg 1903)¹. Han får svar från ordboksredaktionen (Jonsson 1986).

Litteratur där ordboken görs till forskningsobjekt har fått ingå under rubriken *Övrig litteratur*. Förteckningen är inte fullständig, men där nämns de flesta grammatiska, semantiska eller metalexikografiska studier som mer eller mindre kritiskt beskriver något i ordboken eller tar den som utgångspunkt för sitt ämne. Målgruppen för dessa uppsatser är språkforskare.

Recensionerna av SAOB har ofta skrivits för användare bland den bildade allmänheten. Även om de står i akademiska publikationer tycks de som målgrupp ha haft läsare utanför den inre språkliga fackkretsen. Möjligen är Beckman (1902), (1904) och (1913) den ende som skrivit för såväl språkfolk, eller synnerligen ordboksredaktionen, som den bildade allmänheten.

Blygsam kritik

De första anmälningarna lovordar mer än granskar. Blygsamma men inte alltid oviktiga anmärkningar gäller ofta uttalsbeteckningar, be-

¹ Sandin (1986) har inspirerats av Lindqvist (1978:150–151). Denne fann 4 av 18 sökta ord med anknytning till cementindustrin hos SAOB, den enda ordbok som överhuvudtaget hade något av orden. 3 av de återstående 14 fick Lindqvist upplysning om hos ordboksredaktionen. Han förklarar språkvetenskapens bristande kännedom om arbetsplatsord dels med att ordböckerna i allmänhet bara omfattar skriftspråk, dels med att språkforskarna inte har varit särskilt intresserade av arbetsplatsernas språk. Jonsson (1986) kommenterar Lindqvists uppgifter.

handlingen av lånord, missade ord eller ordformer och för sena dateringar. Wulf (1893) framför bl.a. åsikten att ett ord, uttryck eller en ordform som faktiskt används i tal borde redovisas även om skriftligt belägg saknas. Han menar också att redaktionen egna exempel är snålt tilltagna. Brate (1894) kritiserar att språkproven inte i vederbörlig utsträckning visar ordens konstruktion; t.ex. framgår det inte att man säger *abonnet på en tidning* eller *abdikera från tronen*. Gering (1895) presenterar mest ordboksprojektet men kritiserar också etymologierna (bl.a. att nordiska motsvarigheter inte redovisas genomgående) och att ordboken behandlar alltför många franska lånord. Wadstein (1895) gillar att ordboken är generös i upptagandet av lånord, men invänder mot att dialektord tas upp om redaktionen anser att de behövs i riksspråket. Han menar att de orden inte gagnas i SAOB utan att de hellre borde stå i en särskild samling. Vidare saknar Wadstein några verk i källförteckningen som borde ha excerperats. Han visar också var det hade varit befogat med hänvisning från alfabetisk plats till uppslagsord där ett verbalsubstantiv eller ett ords variantform behandlas.

Seriös och skarp kritik

Natanael Beckman arbetade som redaktör vid SAOB 1897–99. Senare var han flitig excerptist åt ordboken, skrev Svensk språklära (första upplagan 1904) och var professor i svenska vid Göteborgs högskola 1918–34. Han gav mild men seriös och principiellt viktig kritik. Betydligt hetsigare var Ruben G:son Berg i en serie artiklar från 1903. Berg var 26 år när han skrev den första men redan uppmärksammad litterär stilforskare som satt i redaktionen för tidskriften Språk och stil.

Beckman, Natanael 1902

Beckman redogör först för redaktionsarbetets uppläggning. Som före detta anställd kan han lägga precisa synpunkter. Bl.a. beklagar han att chefredaktören har svårt att skaffa sig en enhetlig överblick över det i flera omgångar bedrivna arbetet.

Beckman betonar att ordboken har höga krav på fullständighet men meddelar några randanmärkningar om ord, uttryck och betydelser som enligt honom planenligt borde ha behandlats men fallit bort.

Ett principiellt viktigare påpekande gör han när han meddelar dels att excerptisternas rättesnöre (*Anvisningar till insamlande af språkprof*) uppmanar excerptisten att vara sparsam med romanska lånord, dels att

redaktionens senare praxis emellertid är att ta med sådana ord. De blir således inte tillräckligt tidigt daterade eftersom det finns för få excerpter. Han ger exempel på några ord som fått alltför sena första-belägg (*anarkism* 1885 i.st.f. 1789, *anomalisk* 1837 i.st.f. 1730, *andante* 1790 i.st.f. 1753).

I fråga om uttalsangivelserna menar Beckman att redaktionen har tagit på sig uppgifter som den inte kommer att klara av, särskilt inte att rätt ange det svaga bitrycket (ordboken markerar med siffran 1) vid sammansatta ord och avledningar. Han menar vidare att ordbokens praxis att markera uttal vid alla uppslagsord men att använda en mall vid fall då redaktören inte känner till uttalet är otillfredsställande. Ordboken borde i stället ha avstått från att ange tryckförhållande. Han kritiserar också vågstrecket mellan sammansättningsled, som ska ange det starkare bitrycket på senare leden. Detta bitryck antas vara starkare än bitryck på senare stavelse i icke sammansatta ord med grav accent (*rökfång* resp. *röka*). Han invänder mot ordbokens uppgift att vågstrecket markerar en paus mellan sammansättningsleden.

Han menar att ordboken noggrannare borde ange ords genus i källorna men att den är för generös i angivande av varierande ordformer som sannolikt beror på oskickligt versmakeri.

Ordbokens provisoriska förord ger besked om att etymologin ska meddelas om ett ords grundform och grundbetydelse kan anses avgjord. Detta menar Beckman att ordboken bryter mot när man beträffande lånord meddelar mer än bara ordets betydelse och form i det långgivande språket. Vidare etymologiserande hör hemma i ordböcker för det långgivande språket, anser han.

Betydelsebeskrivningen lovordas som den vida viktigaste och bästa delen i ordboken, men Beckman granskar den inte. Den enda anmärkning han gör är att *alveol* inte betecknar 'tandhåla', som ordboken uppger, utan 'tandvall'.

Slutligen riktar Beckman några anmärkningar mot hur redaktionen ibland väljer att citera språkprov ur mindre lyckade upplagor av vissa källor.

Berg, Ruben G:son 1903

Berg säger inledningsvis att när nu två häften (3000 spalter) har kommit ut är det på plats med en granskning inte av detaljer utan av ledande principer, vilket det hittills utkomna "verkliga ger anledning till". Därefter kritiserar han huvudsakligen ordbokens excerptering.

Recensenten anmärker att ordboken inte följer sitt i förordet tydligt uttryckta syfte att bl.a. beskriva "vår egen tids svenska språkbruk", eftersom den försummar att upplysa om det moderna talspråket. Den

ger inga talspråksformer eller -fraser. Därigenom minskas dess värde avsevärt.

Recensenten menar att redaktionen har gjort ett skevt val av skrifter att hämta språkprov ur; man har luckor i excerperingen. Som belysande exempel anförs att *bang* ('rädd') bara citeras av finlands-svenska författare men att ordet är minst lika vanligt i Sverige, vidare att det vid ordet *arbetare* meddelas alltför få sammansättningar. Orsaken förstår man enligt recensenten om man ser vilka böcker och tidningar som citeras; förutom tidningen *Arbetet* en gång bara sådana med "överklassprägel". Berg menar att specialundersökningar borde göras när ett ord eller en ordgrupp är särskilt rikt företrädd på ett visst håll för att ordboken inte som nu ska brista i vetenskaplighet.

Ordboken försummar alltså talspråk och vardaglig stil men också nutida skriftspråk över huvud taget. Även resten av svenskan är egendomligt och skevt representerad; ordboken citerar oproportionerligt mycket poesi och negligerar prosan. Dessutom verkar det enligt Berg som om redaktionen har tagit särskild hänsyn mot Svenska Akademien och exacerperat ledamöters skrifter men försummat mer betydande författares verk, främst Almqvists och Strindbergs. Han visar med statistik att inte bara de mest betydande författarna har negligerats utan också samtidens författare (förutom Strindberg rör det sig om Selma Lagerlöf, Per Hallström, Verner Heidenstam och Oscar Levantin). Han undersöker hur många gånger 13 av de mest kända författarna har citerats på lite mer än 1/10 av de två utkomna häftena (360 godtyckligt valda spalter).

Utän att stödja påståendet med statistik hävdar Berg att även valet av tidningar är orätt genom att sydsvensk press är överrepresenterad medan Stockholmspress och arbetartidningar är sällsynt företrädda.

För att tillbakavisa en invändning att det viktigaste är att ord och betydelser blir uttömmande beskrivna, inte vilken litteratur som citeras, ger han några exempel på ord som saknas, "på måfå ur högen": *abominabel*, *abbreviera sig*, *adressregister*, *advokatisk*, *afbeläta*, *afbespisa*, *afbeväpna*, *afcivilisering*, *affesta*, *afkall*, *afkugga*, *afkväsa*, *afmanna*, *andinna* och *araberspann*. Han upprepar att excerperingen är lokalpatriotiskt sydsvensk (redaktionen i Lund) och undviker moderna författare, såvida de inte sitter i Svenska akademien, samt försummar prosan.

I sammanfattningen säger han att ordboken inte håller måttet vare sig som ett verk för hela folket (eftersom folkets språkbruk inte beaktas) eller för språkvetenskapsmannen, speciellt inte stilforskaren. Han påpekar här också att tidskriften *Phosphoros* och tidningen *Polyfem*, viktiga för en betydelsefull litterär riktning under romantiken, helt har förbigåtts, "naturligtvis därför att de representerar en rörelse utgående från Uppsala och Stockholm, ej Lund". Han beklagar att ett så

välbehövligt verk som ordboken i väsentliga avseenden är misslyckat. Berg omvittnar att han som språkforskare många gånger förgäves har sökt upplysning i SAOB och påstår sig med många kolleger dela beklagandet att ordboken förfuskas.

Beckman, Natanael 1904

Artikeln handlar om uttal och kritiserar hur ordboken markerar bitrycket (ordbokens upphöjda etta). Beckman menar att uttalsangivelsen i SAOB lider av systemtvång som gör att man inte kan vara säker på att det uttal som ordboken meddelar verkligen förekommer. Han formulerar regler för vilken stavelse som uttalas med bitryck. Han menar att ordboken inte borde ange dubbelform om en sådan uppträder bara som resultat av varierande satsrytm. Ordboken bör inte heller markera bitryck i ord som redaktören aldrig har hört, såvida ordet inte är en fackterm.

Polemik

Kritiken av Berg (1903) och Beckman (1902 och 1904) bemöts av Hoppe (1904) och Ljunggren (1904). Avgörande för att bemöta Berg (1903), som publicerats i en dagstidning, är att Berg hänvisar till sin artikel i en not i Nordiska studier (1904:268). Först sedan kritiken på det sättet offentliggjorts i ett vetenskapligt forum bedöms det som angeläget att bemöta (se Hoppe 1904:156 och Ljunggren 1904:2).

Hoppe, Otto 1904

Hoppe kommenterar kritiken i Beckman (1902) av SAOB:s uttalsbeteckning. Han finner det enastående för en vetenskaplig recension att Beckman endast beaktat de tidigare delarna av ordboken, bara en tredjedel av det utkomna. Hoppe erkänner inkonsekvenser men försvarar ordbokens djärvhets att inlåta sig på svårigheterna. Han yttrar bl.a. oenighet med Beckman i uttalet av några enskilda ord, försvarar redaktionens arbetsrutiner samt garanterar att uttalet blir föremål för noggranna överväganden. Han hänvisar till redaktionens samlade kompetens och att man använder frågelistor för att konsultera kompetenta personer. Redaktionens teknik för att citera ur lämplig källa förklaras, kryddat med spydigheter mot Beckman som under kort tid själv varit redaktionsmedlem och enligt Hoppe borde känna till förhållandena bättre.

Även mot Berg (1904) invänder Hoppe att han huvudsakligen tycks ha granskat ordbokens tidigare delar. Mot Bergs påstående att talspråket har försummat invänder Hoppe att detta, men inte slangen, tvärtom ägnas stor uppmärksamhet. Ordboken ger ju bruklighetsuppgifter vid varje betydelse. Om en sådan saknas innebär det att ordet är fullt brukligt i alla stilarter, alltså även i talspråket. Han betonar nödvändigheten att begränsa omfånget och anföra måttligt med såväl talspråks- som skriftspråksuttryck. Som garanti för att talspråket beaktas framhåller han att redaktionen har framstående kännare av svenskt talspråk samt att frågelistor används.

I fråga om Bergs kritik av excerperingen är Hoppe bitvis bitsk och yttrar sig sarkastiskt bl.a. om recensentens slutledningsförmåga. Han medger att det finns luckor i excerperingen, men att dessa är rimliga. Han beskriver excerperingen som grundlig och avvisar Bergs beskrivning av den som otillfredsställande, inriktad på författare i Svenska akademien, lokalpatriotiskt sydsvensk och löjligt liten för prosan. Han kallar detta obevisade, löjligen påståenden.

Hoppe ifrågasätter värdet av Bergs statistik över citerad litteratur, eftersom ingen kan kontrollera den då det inte uppges vilka ställen i ordboken som har undersökts. Hoppe betonar också att ordboken inte har åtagit sig att låta vissa författare vara representerade i viss proportion. Han meddelar att redaktionen har avhjälpt bristen att Almqvists och Strindbergs verk blivit för lite undersökta. Detta, säger han, har gjorts långt innan Bergs artikel utkom. Vidare erkänner han svårigheter att vid excerpering fånga in äldsta eller yngsta förekomst av ett ord. Han naglar fast recensenten vid misstaget att ha påstått att ordet *anklang* är orimligt sent belagt (Berg har läst fel i ordboken). Hoppe upplyser också att redaktionen gör specialundersökningar när ord misstänks förekomma i icke excerperad litteatur. Därför skulle det inte ha skadat om recensenten hade "gjort sig något underrättad om redaktionens arbetssätt, innan han uppträdde såsom undervisare". Hoppe manar till måttlighet i medtagande av ord, så att det beräknade omfånget inte överskrids. Om Bergs rekommendationer skulle ha följts, så skulle ordboken ha svällt ut i det oändliga.

Hoppe menar att Bergs artikel måste uppfattas som "partisak", dels genom att den har publicerats på Svenska akademiens högtidsdag, den tjugonde december, dels genom "artikelns hela läggning, dess rikedom på öfverdrifter, orimligheter, oriktiga uppgifter, obevisade och obevisbara påståenden, liksom dess fullkomliga saknad af hvarje erkännande". Att Bergs kritik har varit orättvis gör han slutligen troligt genom att hänvisa till berömmande omdömen som har getts av "kompetenta ut- och inländska granskare".

Berg, Ruben G:son 1904

Berg betonar i detta svar till Hoppe att hans kritik uteslutande gäller excerperingen.² I fråga om ordbokens beaktande av talspråket vidhåller Berg att redaktionsexemplen är få och torftiga, att fler skrifter som representerar ett vardagligt språkbruk borde ha valts och att det nord- och mellansvenska talspråkliga ordförrådet inte blir fullgott beskrivet p.g.a. redaktionens sydsvenska sammansättning. Han bestyrker detta med exempel på tvivelaktig eller saknad beskrivning. Han vidhåller också sitt påstående att poesin har fått för stort utrymme vid excerperingen och nämner förmenta skevheter. Han hävdar också att orddateringen har blivit fel som följd främst av att nyromantikernas skrifter inte har excerperats i rättmätig omfattning. Han ger många exempel på äldre belägg än ordbokens. Han återkommer också till, och stöder med exempel, att excerperingen tycks vara anlagd på författare i Svenska akademien och missgynna betydande författare. Han besvarar Hoppes anmärkning att han huvudsakligen skulle ha varit inriktad på de äldsta häftena av ordboken och förtecknar nu ord och uttryck som saknas i de senare.

Berg genmäler mot Hoppes försäkran att antalet sammansättningar med *arbetar-* skulle vara tillfyllest. Hoppe hade jämfört ordbokens antal med bl.a. äldre svenska ordböcker och funnit att SAOB har betydligt fler. Berg framhåller att de flesta *arbetar-*sammansättningar är bildade efter de jämförda ordböckernas tillkomst. Han visar vidare genom jämförelse med dialektologen Lundells ordlista hur ordboken har större andel sammansättningar med *ambra-*, *ande-* och *azur-* än med *affärs-*, *alkohol-* och *arbetar-*. Med detta och med uppräknig av några medtagna resp. saknade sammansättningar stödjer Berg sitt påstående att SAOB gynnar poesin och försummar det allmänna språkbruket.

Ljunggren, Evald 1904

Evald Ljunggren, som presenterar sig som f.d. fast anställd medlem av ordboksredaktionen, tar nu till orda i en broschyr. Skälet till att han går i polemik är detsamma som Hoppes, nämligen att Berg har luftat kritiken mot ordboken i en vetenskaplig skrift (festskriften till Adolf Noreens femtioårsdag, där Berg yttrat sig om ordbokens excerpering och hänvisat till artikeln i DN (Berg 1903)).

² Det är anmärkningsvärt att ingen vid det här laget, vare sig kritiker eller ordboks-företrädare har klargjort begreppen *excerperad* resp. *citerad litteratur*. Det görs först i Ljunggren (1905) (se nedan). Inte heller har det påpekats att antalet språkprov ur en källa kan variera högst avsevärt.

Ljunggren tecknar bakgrunden sålunda: "En ung språkman, Dr Ruben G:son Berg [...] menar sig ha upptäckt luckor, förbiseenden och lokalpatriotism i ordboken. Och härmed tror han sig berättigad att beteckna den såsom förfuskad." Det går enligt Ljunggren som en susning genom en del av pressen.

Ljunggren invänder mot Bergs anklagelser och säger att talspråket inte har blivit försummat, även om det enligt Ljunggren borde ägnas större uppmärksamhet. Som stöd ger han exempel på litteratur där ordboken hämtar exempel på vardagligt språk. Han erkänner att ordet *arbetarpress* borde ha tagits med men menar att ordbokens 75 sammansättningar på *arbetar-* står sig väl i jämförelse med den holländska ordbokens motsvarande 18.

Ordbokens höga andel citat ur poesi försvarar Ljunggren bl.a. med att poesin har sitt eget ordförråd (*ambra, arla, azur*), sina egna ordformer (*ban* i.st.f. *bana*) och egna ordbetydelser. Dessutom upplyser den ibland om ords uttal, är djärv med nybildning och fasthåller döende ord. Den är också lätt att komma ihåg och kan därför tänkas påverka vårt språk i högre grad än prosan.

För att bemöta Bergs påstående att ordbokens urval av författare och böcker är högst otillfresställande resonerar Ljunggren om några excerperade verk. Han erkänner att Almqvist och Strindberg är intressanta men förnekar att de skulle vara de ur ordbokens synpunkt viktigaste författarna. Strindberg, som enligt Ljunggren förvisso ännu inte har excerperats i önskvärd omfattning, har ofta ett personligt språk som gör honom mindre intressant för en ordbok som beskriver allmänt språkbruk.

Bergs statistik över citerad litteratur menar Ljunggren vara missvisande. Han presenterar en egen som visar delvis annorlunda resultat, bl.a. för de yngre författarna. Ljunggren diskuterar också några författare och försvarar eller förklarar varför de är rikligt citerade. Bergs påstående att Stockholms- och arbetarpressen skulle vara försummad bemöter Ljunggren med statistik över citerade tidningar i det s.k. C-häftet. Han försöker vidare förlöjliga Berg som gjorde en lista med ord som saknas i ordboken. Han granskar orden i detalj och menar att listan upptar mest kuriosa som inte bör ha plats i en ordbok.

Bergs påstående att tidskriften *Phosphoros* och tidningen *Polyfem* skulle vara förbigångna bemöter Ljunggren med att räkna upp var i ordboken de är citerade. Han resonerar också lite småspydigt kring frågan om fosforisternas (nyromantikernas) ordskapelser har beaktats i önskvärd utsträckning.

Ljunggren, liksom Hoppe, framhåller med skoningslös tydlighet att Berg vid ett tillfälle (i fråga om *anklang*) har tagit källans utgivningsår för beläggsår. För övrigt erkänner han redaktionens svårigheter många gånger att finna äldsta språkprovet men menar att ordboken har

kommit långt i sina ansträngningar. Berg misstänks ha kritiserat av annat än sakliga skäl, och hans kritik är av mikroskopisk betydelse. Ljunggren beklagar slutligen att ordboks kritik i Sverige inte bedrivs som i England, där varje nytt häfte av Oxfordordboken har uppmärksamats med referat och erkännande anmälningar.

Berg, Ruben G:son 1905

Berg vidhåller sin mening från artikeln i DN 1903 att det hittills ukomna av SAOB rörande beläggsår m.m. är "i väsentliga stycken misslyckadt". Han framför åsikten att ordboken bör behandla vår egen tids språk fylligare och inskränka 1500- och 1600-talsspråket och poesins. Han kritiserar åter SAOB:s val av sammansättningar och ger exempel på sådana som är tvivelaktigt förbigångna (*affärshemlighet, affärsprincip, affärssynpunkt, arbetardemonstration, arbetarorganisation, arbetarpress* "m.fl.") och sådant som med orätt har tagits med (*andeläpp, anemonkransad*). Han återkommer till enskilda ord som han saknar i SAOB. Han meddelar förstabelägg för många ord (oftast ur nyromantiska källor) som är äldre än vad SAOB uppger och upprepar att "SAOB:s datering är absolut missvisande".

Som svar på Ljunggrens beskrivning av statistiken i Berg (1903) presenteras nu en grundligare. Han har räknat alla citat av ett antal författare från A till *Bemärkansvärd* (4000 spalter). Det visas bl.a. att Wirsén (framträdande ledamot av Svenska Akademien) är den mest citerade av alla levande författare och att han har uppmärksamats mer än dubbelt så mycket som Strindberg. Minst uppmärksammade är Fröding, Hallström, Levertin och Selma Lagerlöf. Statistiken i Ljunggren (1904) kastas omkull.

Ljunggren, Evald 1905

I sitt andra genmäle karakteriserar Ljunggren först motståndaren Bergs debatteknik. Han bemöter sedan spetsigt och spydigt Bergs anmärkningar och lämnar långa, faktiska redogörelser för redigeringsprinciper, excerpering, citatfrekvens, beläggförhållanden o.dyl.

Ljunggren nämner indirekt och i förbigående den viktiga skillnaden mellan citat i ordboken och antalet excerperade språkprov som står till redaktionens förfogande.

Han resonerar kring sammansättningar och försvarar i stort sett ordboken mot Bergs kritik. Han visar att poesisammansättningar har blivit förhållandevis färre och prosasammansättningar fler i ordbokens senare häften men menar att Berg inte har haft tillräckliga belägg för

sitt kategoriska påstående att sammansättningar ur poetiskt språk skulle vara vanligare än sammansättningar i det gemensamma språket, riksspråket.

I fråga om 1600-talsord genmäler Ljunggren att de inte får bedömas efter deras värde för nutida språkkänsla och diskuterar ord som Berg anför.

Ordbokens redigeringsprinciper förklaras, främst vad gäller val av representativa skrifter. Ljunggren ifrågasätter Bergs påstående att nyromantiska författare skulle vara förbisedda och diskuterar omständigheter kring andra enskilda författare eller verk. Han uttrycker i förbifarten att det kanske skulle vara viktigare för SAOB att ange tidpunkten då ett ord upptagits i allmänspråket hellre än ordets tillfälliga första belägg. Dock har ordboken enligt Ljunggren i huvudsak lagt mer vikt vid att hitta förstabelägg, men också beaktat krav att citera ur stilistiskt god litteratur. Han berör också främmande, främst tyskt inflytande samtidigt som han kommenterar Bergs listor med ord som saknas i ordboken eller kunnat dateras tidigare. Han framför då synpunkter på tidigare nyromantikers stil, särskilt ifråga om tyskans inflytande, och försvarar ordboken om den har varit försiktig med att använda nyromantisk litteratur. Dock menar han att nyromantikerna har gynnats i betänkelig grad. Ljunggren anser att Bergs ordförteckningar inte har mycket att bjuda och att ordbokens försummelser har varit ringa.

Statistiken över citatfrekvens i Berg (1904) granskas och jämförs dels med Berg (1903), dels med Ljunggrens egna beräkningar (1904). Fortfarande menar Ljunggren att ordboken inte drabbas hårt av Bergs anmärkningar. Bl.a. försvarar han att ordboken i viss mån uppmärksammar akademiska författare mer, eftersom planen är att undvika slang och dialekter. Han diskuterar också och förnekar att citatfrekvenser skulle tyda på sydsvensk lokalpatriotism.

Beckman, Natanael 1913

Artikelförfattaren hänvisar till polemiken ca 10 år tidigare och speciellt Ljunggren (1904), som önskade grundligare recensioner. Beckman förmodar att orsaken till att objektiva granskningar har varit få är att polemiken har kommit att föras i en hetsig ton. En annan orsak är att en verklig genomgång av en ordbok är en så krävande uppgift att den känns omöjlig.

Beckman nämner några allmänna brister hos ordboken. Den största är att boken är för stor och kommer ut för långsamt. Andra är att uttalsangivelserna är för detaljerade och etymologiredogörelsen för utförlig. Det av andra andagna att redaktionen ligger i Lund medför

enligt Beckman inga större brister. Vårre är redaktörernas dåliga arbetsvillkor, som gör att de söker tjänster med bättre lön och möjligheter till vetenskaplig meritering.

Beckman framhåller att redaktionen inte skulle förlora på att erkänna när misstag har begåtts. Enskilda förbiseenden är ju inte så viktiga som genomgående fel, varav han nämner ett par. Han anser sålunda att pietet mot det s.k. A-häftet (det 1870 enda publicerade resultatet av ett försök då att skriva ordboken – också kallad Hagbergs ordbok) har fått till följd att orden på A i den senare ordboken har kommit att innehålla stoff från den äldre på bekostnad av jämgott eller bättre material. Vidare efterlyser han en förkortning för den s.k. dansk-norskan (som senare kom att förkortas ”bokm.”, dvs. bokmål). Han framför sådana synpunkter på excerpningen som bär vittne om att han har arbetat på redaktionen och beklagar t.ex. att det inte blivit någon förbättring efter den i Beckman (1902) påpekade purismen i excerpingsanvisningarna, som lett till alltför unga belägg för de i alla fall behandlade romanska lånorden. Han kommenterar också kritiken i Berg (1903), som han menar är överdriven; ett ord som är daterat på 20 år när menar Beckman är bra daterat.

Författaren övergår till att ge råd om hur ordboken kan användas och har väl då tidskriften Verdandis läsekrets, sannolikt en intellektuell medelklass, i tankarna. Han skjuter också in några anmärkningar om språkprov och rekommenderar ordboken att redovisa talspråket fylligare genom att inte bara som nu ha redaktionsexempel som visar allmänt bruk utan också exempel med förklaring av typ ”antecknat från Stockholm”.

Pressreferat av polemiken

Polemiken mellan Berg (1903), (1905) och i viss mån Beckman (1902) å ena sidan och Hoppe (1904) och Ljunggren (1904), (1905) å den andra gav genljud i pressen, t.ex. Vetterlund (1904), Söderbergh (1904), Mjöberg (1904), Vetterlund (1905) och Mjöberg (1905), som refererade och tog ställning. Deras artiklar är engagerade och ganska noggranna i referaten. De kan vara ett utslag av ett genuint intresse för ordboken utanför en trängre krets under de första årtiondena. Även det faktum att Hoppe väljer att polemisera mot Berg (1903) i Pedagogisk tidskrift tyder på att lärarkåren uppfattades som en viktig användargrupp eller åtminstone att man fortfarande på redaktionen hoppades att så var fallet. Det rådde dock sannolikt delade meningar om hur värdefull ordboken var. I en artikel i tidningen Skolan (1/1901:235) uttalar Beckman (enl. Hoppe 1904:156 not) att ordboksarbetet i Lund är ”i reklamsyfte väl mycket uppskrutet”.

Kritikens resultat

Den allvarligaste kritiken som har framförts är den av Beckman och Berg. Har den beaktats och gett resultat? Sannolikt i viss mån. Bl.a. har uttalsangivelserna förbättrats och förenklats i fråga om tryckangivelser. Senare författare har uppmärksammats mer, inte minst Strindberg och moderna författare i varje senare tidsperiod, fast förkärleken för författare i Svenska Akademien höll i sig mycket länge. Möjligen tyder antalet excerpter av nyromantiska författare på att SAOB har varit känslig för Bergs kritik i den saken. Men också kritiken i Brate (1894), nämligen att ordboken inte upplyser om hur orden konstrueras, kan ha lett till att SAOB oftare ger sådan information, framför allt som upplysning att ordet används i det eller det uttrycket eller genom att anföra s.k. redaktionsexempel. Det är i allmänhet svårt att säga om förändringar har gjorts oberoende av kritiken, som resultat av erfarenheter vid redaktionen.

Varför inte mer kritisk granskning?

Ett av skälen till att SAOB inte har granskats i större utsträckning är nog ordbokens storlek, som förskräcker. Många är sysselsatta med verket, kunniga personer som behandlar ett obearbetat fält, och projektet har stora ekonomiska resurser. Så blir det i viss mån ett storverk (jfr Berg 1905:64), som förtar modet; allt förutsätts vara väl genomtänkt. Dessutom spelar det antagligen roll att ordboken inte är klar; man väntar tills allt är färdigt för en helhetsbedömning och tänker att det nu vore för sent att komma med förbättringsförslag. Att den glansomgärdade och mystiskt upphöjda Svenska Akademien är huvudman skrämmer sannolikt ibland till gapande beundran eller retar till hätskhet (jfr de flesta recensionerna resp. Berg (1903 osv.)). Att Svenska Akademien sitter på penningkistor varur stipendier och belöningar delas ut hämmar kanske också en öppen kritik. Detta är obevisbara antaganden, svåra att inte göra, men vördnad, kryperi och dess motsats har nog inte spelat den viktigaste rollen. Svenska Akademien skulle möjligen kunna komma till rätta med det olyckliga att SAOB är så obeaktad genom att ge stöd åt och uttryckligen uppmuntra en ingående granskning.

Man kan också anta att det intensiva försvar som ordboksredaktionen har uppbringat vid ifrågasättanden och angrepp har avskräckt. Ljunggren (1904) och (1905) försvarar ordboken i en bitvis arrogant och spydig ton. Han breder i (1904) dessutom på med två bihang till sin artikel, dels ett med anmärkningar mot Bergs "Monografi över prologen till Phosporos", dels ett som visar att en så stor språklig

auktoritet som Adolf Noreen har anledning att konsultera SAOB (Noreen skulle ha hittat äldre belegg att anföra i en uppsats betitlad "Vårt modersmål" om han hade anlitat ordboken och dess arkiv).

Enligt Osselton (1990) hade Oxford English Dictionary en kunnig granskare i Henry Bradley, som förstod både produktionsvillkor och användarnas behov. Om SAOB hade värnat saken hade kanske också den kunnat få dugliga granskare utöver Beckman, som nu framstår som den kunnigaste och skickligaste. Hans insats värderas inte efter förtjänst i den artikel där han bemöts (Hoppe 1904).

Ytterligare anledningar till att ordboken granskas dåligt är väl dels att den används måttligt, dels att intresset brister för de allmänna principerna för en historisk ordbok. Kritiken handlar mest om saknade eller för sent daterade ord. Beckman (1902), (1904) och (1913) är den ende som har gjort en kvalificerad, kritisk kvalitetsbedömning³, fastän han valt bara delar av ordboken och t.ex. inte granskar betydelsebeskrivningen. Den semantiska beskrivningen har nästan aldrig diskuterats av andra än redaktionsmedlemmar (se Eriksson (1975 och 1993) och Loman (1965)), inte heller lemmatisering eller användarvänlighet. En samlad, hela ordbokens innehåll omfattande vetenskaplig granskning har SAOB aldrig fått.

Man får hoppas att ordboken blir föremål för ett större intresse i framtiden. De som använder SAOB när de gör historiska studier eller av annat skäl läser äldre texter skulle kunna ge intressanta omdömen om nyttan. Det finns forskningsinriktningar som borde leda till större intresse för historisk lexikografi, t.ex. begreppshistorisk forskning i Reinhart Koselleks anda, den kognitiva semantikens studium av betydelseutveckling eller prototypsemantiken. Insiktsfull användning kan stimulera till klok granskning. Inom det s.k. ORDAT-projektet (se Malmgren 2000) har SAOB och dess webbaserade variant använts och kommenterats i ett flertal rapporter.

En bedömning ur användarsynpunkt av ordboken som faktaupplysare och som hjälp vid läsning är alltså önskvärd. För att åstadkomma en omfattande kritisk granskning som beaktar SAOB:s allmänna principer är det sannolikt nödvändigt med en uppdelning av ansvaret så att flera recensenter tar sig an var sin del av ordboksstrukturen. Som Beckman (1913) säger är en fullständig granskning övermäktig för en person. Ordboken i webbversion bör också recenseras. Den s.k. OSA-databasen (<http://spraakdata.gu.se/saob/>) är den ordboksversion som det "slås upp" mest i. Den är en stor tillgång och förtjänar uppmärksamhet för att utveckla sin användbarhet.

³ Se dock inledningsavsnittet om bedömningen av redaktionsarbetets omläggning i Ekwall (1925a och b) och (1926).

Litteratur

Recensioner, anmälningar, polemik o.d.

- Beckman, Natanael 1902. Anmälan av häfte 1–20 i *Göttingische gelehrte Anzeigen*. Nr. 10, 796–805.
- Beckman, Natanael 1904a. Några ord om rytmisk betoning. I: *Nordiska studier tillagnade Adolf Noreen*. Uppsala, 129–135.
- Beckman, Natanael 1904b. En akademisk dementi. I: *Pedagogisk tidskrift*, 208–210.
- Beckman, Natanael 1913. Rec. i tidskriften *Verdandi*. 31, 36–52.
- Berg, Ruben G:son 1903. Svenska akademiens ordbok. I: *Dagens Nyheter*. (B) 20/12 1903.
- Berg, Ruben G:son 1904. Svar till Otto Hoppe. I: *Pedagogisk tidskrift*, 225–238.
- Berg, Ruben G:son 1905. Beriktiganden till Evand Ljunggrens "Svenska Akademiens Ordbok". I: *Språk och Stil* V, 64–77.
- Brate, Erik 1894. Svenska Akademiens ordbok. Rec. av häfte 1 i *Nordisk tidskrift för vetenskap, konst och industri. Utgifven av Letterstedtska föreningen*. Stockholm: P.A. Norstedts och söners förlag, 74–83.
- Bååth, A.U. 1907. Kors och Tvärs. Anmälan i *Fyris* 4/1 1907.
- Ekwall, Eilert 1925a. Svenska Akademiens ordbok 1920–1924. I: *Svenska Dagbladet*. 9/3 1925.
- Ekwall, Eilert 1925b. Artikel i *Svenska Dagbladet*. 13/3 1925.
- Ekwall, Eilert 1926. Svenska Akademiens ordbok 1925. I: *Svenska Dagbladet*. 11/5 1926.
- Fries, Sigurd 1997. Livstecken från en 100-åring. I: *Västerbottenskuriren*. 24/6 1997.
- Gering, Hugo 1895. Rec. av A-fråda i *Zeitschrift für Deutsche Philologie*. Sid. 394–398.
- Cederschiöld, Gustaf 1907. Artikel i *Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning*. 9/1 1907.
- GHT 1895. Anmälan av häfte 3 i *Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning*. 1/5 1895.
- Holm, Gösta 1985. Vägen genom *Sp*. Artikelserie i *Sydsvenska Dagbladet Snällposten*, omfattande: 19 spalter om spiraler (24/12), Spetsfundiga barnmorskor (27/12), Spioner och talrör (28/12), Den nyttiga spenaten (29/12), Om spis och spisar (30/12) och Spola och spot (31/12).
- Holm, Gösta 1994. Strövtåg i en ordbok. I: *Sydsvenska Dagbladet Snällposten*. 1/3 1994.
- Holm, Gösta 1997. Från stå an till sulkylog. I: *Sydsvenska Dagbladet Snällposten*. 18/8 1997.

- Holm, Gösta 1999. 15 882 spalter med plats för S. I: *Sydsvenska Dagbladet Snällposten*. 3/10 1999.
- Hoppe, Otto 1904a. Ett par kritiker af Svenska akademiens ordbok. I: *Pedagogisk tidskrift*, 152–165.
- Hoppe, Otto 1904b. Svar till hr Nat. Beckman. I: *Pedagogisk tidskrift*, 210–211.
- Hoppe, Otto 1904c. Genmäle till Ruben G:son Berg. I: *Pedagogisk tidskrift*, 238–247.
- Johannisson, Ture 1946. Strövtåg i en ordbok. I: *Sydsvenska Dagbladet Snällposten*. 7/1 1946.
- Jonsson, Hans 1986. Ordboken och arbetslivet. I: *Sydsvenska Dagbladet Snällposten*. 13/1 1986.
- Lidforss, E. 1894a. Rec. I av häfte 1 i *Vårt Land* 7/4 1894.
- Lidforss, E. 1894b. Rec. II av häfte 1 i *Vårt Land* 10/4 1894.
- Ljunggren, Evald 1904. *Svenska Akademiens ordbok. Ett genmäle*. Lund: C.W.K. Gleerups förlag.
- Ljunggren, Evald 1905. *Svenska Akademiens ordbok. Genmäle n:r 2*. Lund: Håkan Ohlssons boktryckeri.
- Mjöberg, Josua 1904. Artikel i *Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning*. 13/7 1904.
- Mjöberg, Josua 1905. Anmälan av häfte 29–30 och Ljunggren 1905 i *Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning*. 27/12 1905.
- Reinhammar, Maj 1998. Ståuppare efter drygt 100 år. Svenska Akademiens ordbok har stannat till vid bokstaven S. I: *Uppsala Nya Tidning*. 17/2 1998.
- Sandin, Gunnar 1986. Flera ord efterlyses. I: *Sydsvenska Dagbladet Snällposten*. 3/1 1986.
- SDS 1894. Rec. av häfte 1 i *Sydsvenska Dagbladet Snällposten*. 31/1 1894.
- Sigurd, Bengt 2002. Från svär till *talkumera*. I: *Sydsvenska Dagbladet Snällposten*. 29/9 2002.
- Stolpe, Jan 1993. Årets roligaste bok. I: *Expressen*. 7/11 1993.
- Söderberg, Herman 1904. Artikel i *Lunds Dagblad*. 6/6 1904.
- Vetterlund, F. 1904. Artikel i *Aftonbladet*. 13/6 1904.
- Vetterlund, F. 1905. Anmälan av Berg (1905) i *Aftonbladet*. 5/7 1905.
- Vising, J. 1894. Rec. av häfte 1–2 i *Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning*. 5/9 1894.
- Wadstein, Elis 1895. Rec. av häfte 1 i *Arkiv för nordisk filologi XI. Ny följd VII*, 374–384.
- Widmark, Gun 1994. En hundraårig ordbok. Strutshöner och studenter. I: *Uppsala Nya Tidning*. 3/2 1994.
- Wulff, Fredrik 1893. Rec. av häfte 1 i *Svensk tidskrift*. 3:e årg., häfte 18,19.

Övrig litteratur

- Allén, Sture 1980. Hur djupt går SAOB? I: *Nysvenska Studier* 60, 119–129.
- Cederschöld, Gustaf. 1893. *Några meddelanden om Svenska akademiens ordbok öfver svenska språket*. Lund.
- Christensen, Lisa 2002. Universitetssemantik och ordbokssemantik. I: *Alla ord är lika roliga. Festskrift till Lars Svensson den 28 februari 2002*. Stockholm: Norstedts, 24–39.
- Ekbo, Sven 1980. Reflections on some kind of information given in historical dictionaries. I: W. Pijnburg & F. De Tollenaere (eds.) *Proceedings of The Second International Round Table Conference on Historical Lexicography*. Dordrecht: Foris Publications, 303–319.
- Eriksson, Ulrik 1975. Om betydelse, betydelseanalys och betydelsebeskrivning. I: *Kring en ordbok. Festskrift till Sven Ekbo*. Stockholm: Norstedts, 1–45.
- Eriksson, Ulrik 1993. Koloss på lerfötter. I: *Ord och lexikon. Festskrift till Hans Jonsson*. Stockholm: Norstedts, 16–33.
- Hast, Sture 1983. Om SAOB:s material. I: *Nysvenska Studier* 63, 55–84.
- Hast, Sture 1993. SAOB och dess likar. De fyra stora historiska nyspråkliga germanska ordböckerna. En kort redogörelse och jämförelse. I: *Ord och lexikon. Festskrift till Hans Jonsson*. Stockholm: Norstedts, 55–84.
- Hellberg, Staffan (red.) *Vad står i SAOB?* (Färsk forsk 6) Institutionen för nordiska språk, Göteborgs universitet. 1984.
- Hjelmqvist, Th. 1893. *En ny källa för vår fosterländska odling, några anteckningar om Svenska akademiens ordbok*. Lund.
- Hjelmqvist, Th. 1894. *Om begagnandet av Svenska akademiens ordbok*. Lund.
- Jonsson, Hans 1975. "Passivum med intransitiv betydelse" och genera verbi i svenskan. I: *Kring en ordbok. Festskrift till Sven Ekbo*. Stockholm: Norstedts, 73–105.
- Jonsson, Hans 1981. Ekeblad och SAOB. I: *Nysvenska Studier* 61, 134–138.
- Jonsson, Hans 1983. Om historisk lexikografi typ SAOB. I: *Nysvenska Studier* 63, 127–158.
- Lindqvist, Sven 1978. *Gräv där du står. Hur man utforskar ett jobb*. Stockholm: Bonniers.
- Lundbladh, Carl-Erik 1994a. Grammatik i SAOB. I: *Språkbruk, grammatik och språkförändring. Festskrift till Ulf Teleman*. Lund, 189–198.

- Lundbladh, Carl-Erik 1994b. SAOB som vetenskaplig ordbok. I: *Språk och Stil. Tidskrift för svensk språkforskning* 4 Ny följd, 189–195.
- Lundbladh, Carl-Erik 1995. Avledninga i Svenska Akademiens ordbok. I: *Nordiske studier i leksikografi* 3. (Rapport fra Konferense om leksikografi i Norden 7.–10. juni 1995. Skrifter utgitt av Nordisk forening for leksikografi. Skrift nr. 3.) Reykjavík, 265–273.
- Lundbladh, Carl-Erik 2001. Medan kunden rakas växer skägget. I: *Nordiske studier i leksikografi* 6. (Rapport fra Konferense om leksikografi i Norden 2001. Skrifter utgitt av Nordisk forening for leksikografi. Skrift nr. 7) Tórshavn, 221–226.
- Lundbladh, Carl-Erik 2002. Betydelseförändring och definitionsformler. I: *Alla ord är lika roliga. Festskrift till Lars Svensson den 28 februari 2002*. Stockholm: Norstedts, 106–117.
- Loman, Bengt 1965. Betydelseanalys (kap. 3) resp. Nya uppgifter för historisk leksikografi (kap 5). I: Sven Ekbo & Bengt Loman: *Vägledning till Svenska Akademiens ordbok*. (Skrifter utgivna av Nämnden för svensk språkvård, 32) Stockholm: Läromedelsförlagen.
- Malmgren, Sven-Göran 2000. *Projektet Det svenska ordförrådet utveckling 1800–2000. Utgångspunkter*. Institutionen för svenska språket. Göteborgs universitet.
- Mattisson, Ann-Christin 2001. Behandlingen av ord på *-erska* och *-inna* i SAOB. I: *Nordiske studier i leksikografi* 6. (Rapport fra Konferense om leksikografi i Norden 2001. Skrifter utgitt av Nordisk forening for leksikografi. Skrift nr. 7) Tórshavn, 241–245.
- Nordiska studier tillegnade Adolf Noreen*. Uppsala. 1904.
- Osselton, Noel Edward 1990. The History of Academic Criticism. With Reference to Major Dictionaries. I: *Wörterbücher. Ein Internationales Handbuch zur Lexicographie*. Hrsg. von Franz Josef Hausmann, Oskar Reichmann, Herbert Ernst Wiegand & Ladislav Zgusta. (Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft. Band 5.1) Berlin, New York: Walter de Gruyter, 225–230.
- Sigurd, Bengt 1986. Ordboken, ordlistan och några andra av Svenska Akademiens språkliga insatser under 1900-talet. I: Allén, Sture, Bengt Loman & Bengt Sigurd: *Svenska Akademien och svenska språket*. Stockholm: Norstedts, 143–231.
- Stille, Per 2001. Sammansättningar i ordboksarbetet. Med utgångspunkt från *teater*. I: *Nordiske studier i leksikografi* 6. (Rapport fra Konferense om leksikografi i Norden 2001. Skrifter utgitt av Nordisk forening for leksikografi. Skrift nr. 7) Tórshavn.

- Stille, Per 2002. Redaktionsexempel i SAOB. I: *Alla ord är lika roliga. Festskrift till Lars Svensson den 28 februari 2002*. Stockholm: Norstedts, 152–168.
- Svensson, Lars 1991. Om SAOB:s material och en bibliografisk databas. I: *Nordiske studier i leksikografi* 1. (Rapport fra Konferense om leksikografi i Norden 28.–31. mai 1991. Skrifter udgivet af Nordisk Forening for Leksikografi. Skrift nr. 2.) Oslo, 369–379.
- Wendt, Bo 2001. Multifunktionalitet hos prepositionen *till*. I: *Nordiske studier i leksikografi* 6. (Rapport fra Konferense om leksikografi i Norden 2001. Skrifter utgitt av Nordisk forening for leksikografi. Skrift nr. 7) Tórshavn, 397–403.
- Wendt, Bo 2002. Prepositionernas grammatik i SAOB. I: *Alla ord är lika roliga. Festskrift till Lars Svensson den 28 februari 2002*. Stockholm: Norstedts, 181–192.